КОПИЯ ВЕРНА
Ученый секретарь

ЖУСУП БАЛАСАГЫН атындагы
КЫРГЫЗ УЛУТТУК УНИВЕРСИТЕТИНИН

ЖАРЧЫСЫ
ВЕСТНИК

КЫРГЫЗСКОГО НАЦИОНАЛЬНОГО
УНИВЕРСИТЕТА имени ЖУСУПА БАЛАСАГЫНА

2013

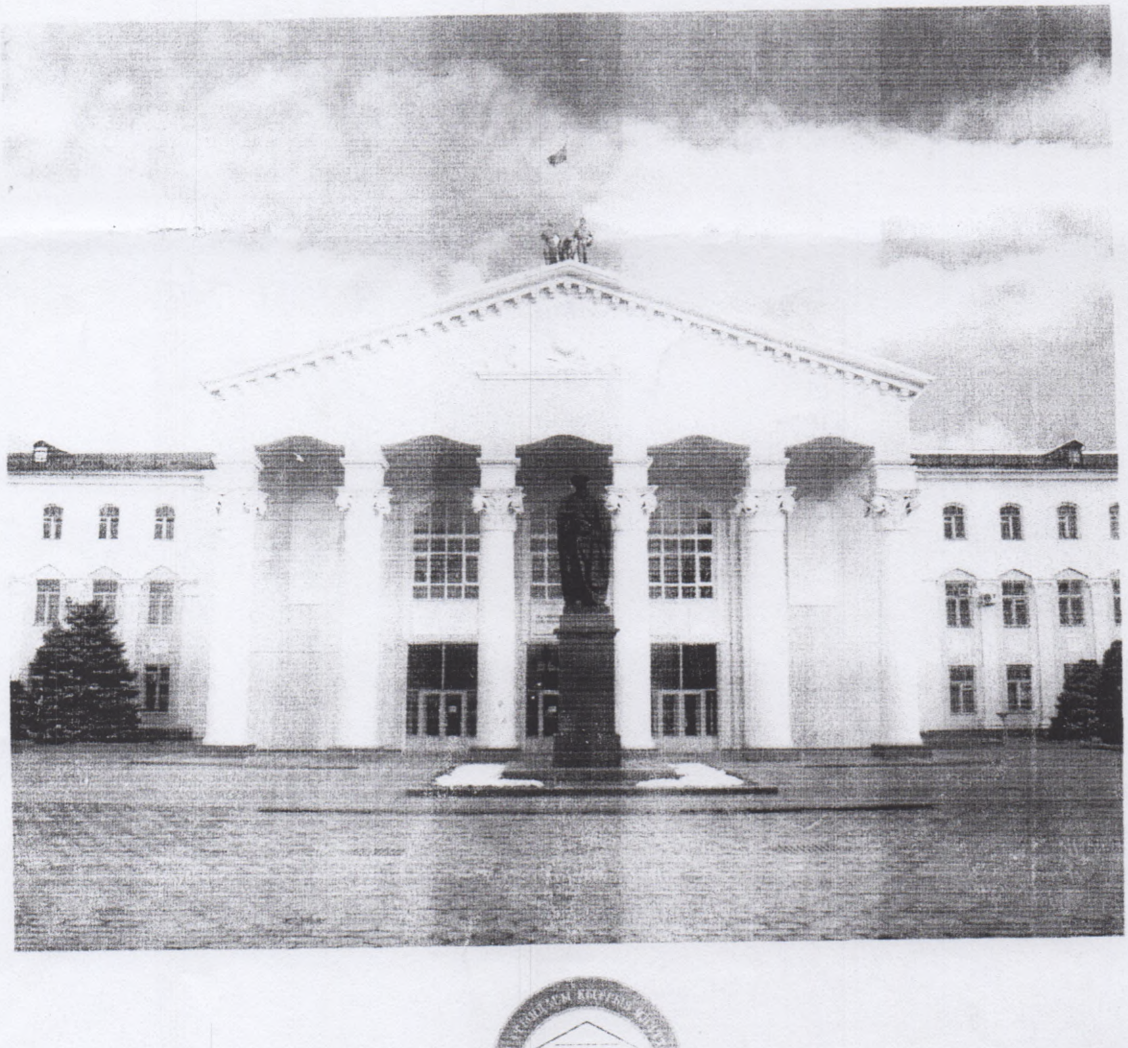

ВЫПУСК 1

ISBN 5-658-00810 X

Кыджырбашева Н.А. магистрант (КГУ им. И. Арабаева) «Инновационные технологии в начальной школе»..274
Наметкулова Ф.Д. (Казахстан) «Использование интерактивных методов обучения в системе повышения квалификации педагогических кадров».......................................279
Омурова А.А. окутуучу (Ж.Баласагын атындагы КУУ) «Жаңы коомдун талаптары жана болочок мугалимдин компетенттүүлүгүн калыптандыруу маселелери»..............284
Омурканова Ч.Т. ага окутуучу (КГУ им. И. Арабаева) «Уюштуруу, жетектөө жана контролдоо – билим берүү сапатын башкаруунун функциялары»..................................287
Орозобекова А.Т. стажер-препод. (КНУ им. Ж. Баласагына) «Этнопедагогическая система семейного воспитания: сущность, содержание»..290
Панкова Т.В. д.п.н., профессор (КГУ им. И. Арабаева) «К вопросу об оценке учебных достижений студентов вузов»..293
Раимкулова А.С. д.п.н., и.о.профессора (КНУ им. Ж. Баласагына) «Дидактические модели формирования профессионально-смыслового потенциала личности будущего учителя»……………………………………………………………………………295
Сарымзакова Р.К. д.х.н.профессор, *Раимкулова А.С.* д.п.н. (КНУ им. Ж.Баласагына) «Перспективы и проблемы реформирования высшего образования КР на компетентностной основе»..300
Сангилбаев О.С. д.п.н., профессор (Казахстан) «Здоровьесберегающая деятельность в процессе подготовки учителей»..303
Сатыбекова Т.С. к.п.н., доцент (КНУ им. Ж. Баласагына) «Некоторые особенности совершенствования к подготовке учительских кадров в системе современного образования»...207
Сахарова А.Е к.п.н., доцент (КНУ им. Ж. Баласагына) «К вопросу о формировании профессиональной компетенции будущих учителей начальных классов»……………311
Сахарова А.Е к.п.н., доцент (КНУ им. Ж. Баласагына) «Подготовка студентов к пониманию музыки как специфического текста»..315
Сидорова М.Г. ст. препод. (КРСУ) «Социально-педагогические условия формирования личности в образовательном пространстве высшей школы Кыргызстана"...................319
Сияев Т.М д.п.н, профессор, *Султаналиева Ш.К.* (НМУ) «Болочок мугалимдин рефлексиялык мүнөзүнүн моделин түзүү»..323
Сулайманова Р.Т. п.и.к., проф.м.а, *Байтокова А.С* аспирант (КНУ им. Ж. Баласагына) «XXI кылымдагы педагогикалык кадрларды даярдоодогу этнопедагогикалык билим берүүнүн зарылдыгы»...327
Сулайманова Р.Т к.п.н, и.о.проф., *Кожоканова Г.Э* преп. (КНУ им. Ж. Баласагына) «Подготовка студентов педвузов к трудовому воспитанию в дошкольных учреждениях»...329
Сулайманова Р.Т. к.п.н, и.о.проф., *Назарова Г.С.* ага окутуучу (Ж. Баласагын атындагы КУУ) «Кыргызстандагы эгемендүүлүк жылдардагы орто педагогикалык окуу жайларынын абалы жана адистерди даярдоодогу көйгөйлөрү".......................................333
Султаналиева Ш.К. (КББА) «Студенттердин рефлексиялык билгичтиктерин калыптандыруунун формалары менен усулдары»..337
Сыздыкбаева Г.У. (Казахстан) «О некоторых вопросах по формированию профессиональной компетентности учителя»...343
Токтомышев С.Ж., Исамидинов И.Ч., Колбаев К.Б., Гудимова А.Н. (КНУ им.Ж.Баласагына) «Первые результаты на проблемы на пути к болонскими процессу» 346
Тәжібаева С.Ғ. п.ғ.к, профессор (Казахстан) «ЖАСТАРҒА ҰЛТТЫҚ ТӘРБИЕ БЕРУДІ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ ЖОЛДАРЫ»..351
Темиралиева Т.К. ст.преп (КНУ им. Ж. Баласагына) «Роль новых технологий и новых методов обучения в системе образования»..356

болуп саналат.

Көйгөйлүү окутуу бардык изилдөөчүлүк усулдардын негизги белгилерин алып жүрөт. Ал өзү менен билим берүү процессининин субъектилеринин окутуунун көйгөйлүү коюлган мазмуну менен активдүү бирге аракеттешүүсүн уюштуруу ыгын берет.

Мындай окутуудагы өзөктүү түшүнүк көйгөйлүү кырдаал болуп саналат, анын жардамы менен окуучулардын изилдөөчүлүк ишмердүүлүгүнүн шарттары моделденет. Ал субъекттин жана анын айлана-чөйрөсүнүн бирге аракеттешүүсүн, ошондой эле карама-каршылыктуу ыктымалдуулуктуу чөйрөгө кошулган таанып жаткан инсандын психикалык абалын мүнөздөйт.

Адабияттар:

1. Наин *А.Л.* Инновации в образовании.- Челябинск, 2005.- 288 с.
2. Петровская Л.А. Компетентность в общении.- Л., 2009.- 216 с.
3. Проданов И.И. Исследование путей управления профессионализмом учителя в инновационной системе образования региона.- СПб.: Изд-во РГПУ им. А.И.Герцена, 2008- 318 с.
4. Раченко И.П. Диагностика качества профессиональной педагогической деятельности учителей.- Пятигорск, 1990.- 120с.
5. Рубинштейн С.Л. Избранные философско- психологические труды.- М: Наука, 1997.-463 с.
6. Рубинштейн С.Л. Проблемы общей психологии.- М.: Педагогика, 1976.-800 с.
7. Рябушкин *В.С.* Современные образовательные технологии и организационно-экономические условия их реализации в высшей педагогической школе: /Автореф. дис.докт. пед. наук.- СПб. 2000.- 50 с.
8. Сафин В.Ф. Психология самоопределения личности.- Свердловск, 1986.-142 с.
9. Селевко Т.К. Современные образовательные технологии.- М., 1998.-255 с.
10. Семенов И.Н. Проблемы рефлексивной психологии решения творческих задач.- М, 1990.-215 с.
11. Смирнов С.Д. Педагогика и психология высшего образования: от деятельности к личности.- М., 1995.- 271 с.
12. Смирнова Е.Ю. Учитель. Школа. Общество.- СПб.,1995.- 224 с.

Сулайманова Р.Т., Байтокова А.С. -
Ж. Баласагын атындагы КУУ

XXI КЫЛЫМДАГЫ ПЕДАГОГИКАЛЫК КАДРЛАРДЫ ДАЯРДООДОГУ ЭТНОПЕДАГОГИКАЛЫК БИЛИМ БЕРҮҮНҮН ЗАРЫЛДЫГЫ

21- кылымдын астанасы дүйнө өлкөлөрүндө чоң өзгөрүүлөр менен башталды, билим тармагындагы жаңылануулар жана алардын негизги багыттары Кыргызстандын билим берүү системасына дагы таасирин тийгизе алды.

Бүгүнкү күндө 21-кылымдын талаптарын гана эске алып жаш муундарыбызды тарбиялабастан, калк тажрыйбасынын, улуттук баалуулуктардын негизинде тарбиялоого кадам жасообуз зарыл.

Дал ошол элдик баалуулуктарды камтыган педагогика илиминин бир тармагы болгон этнопедагогикалык билимдер жогорку билим берүүчү, орто кесиптик окуу жайларынын студенттерине жана мектеп окуучуларына тийиштүү деңгээлде окутулуп жатабы, анын андан аркы келечек тагдыры , илим катары ээлеген орду , өсүп-өнүгүүсү тууралуу суроолор туулат.

Бир канча өлкөлөр менен катар Кыргызстанда дагы билим берүүнүн сапатына көңүл буруугa, окутуу жана тарбиялоо иштерин модернизациялоого, татыктуу кадрларды даярдоо маселесине жана педагогикалык кадрларды даярдоодо улуттук

өзгөчөлүктөрдү эсепке алууга, Ата мекендик педагогиканын тарыхына, улуттун тарыхына кайрылууга багытталган иш- чаралар жүрүп жатат.

Учурдагы ааламдашуунун алкагында жүрүп жаткан процесстер улуттун мындан ары туура өсүп-өнүгүүсү үчүн актуалдуу маселелерди жаратат. Жаш муундарга тарбия берүүдө жана аларды туура жолго багыттоодо олуттуу түрдө элибиздин улуттук педагогикасына кайрылуунун зарылчылыгы келип чыгат. Болочок мугалимдерди чыныгы өз кесибинин ээси болуусуна , өлкөнүн өнүгүүсүнө салымын кошо ала турган кесипкөй инсан катары даярдоо менен бирге алардын этнопедагогикалык билимдерге жетиштүү деңгээлде ээ болуусу учурдагы орчундуу проблемалардын бири.

- Азыркы таалим – тарбия процессин этнопедагогикалык нукта өркүндөтүү (мектеп жашына чейинки балдарды тарбиялоонун этнопедагогикалык концепциялары, орто мектептин окуу- тарбия ишин этнопедагогикалык багытта уюштуруу проблемалары)
- Мугалим- тарбиячылардын этнопедагогикалык маданиятын өркүндөтүүнүн проблемалары (улуттук мугалимдин кесиптик чеберчилиги, жогорку окуу- жайларындагы психология жана педагогика курстарынын мазмунун этномаданий нукта модернизациялоо, мугалимдерди даярдоодогу этнопедагогикалык билимдердин орду жана аткарган кызматы) ж.б..[1;10]

Ырасында эле тереңирээк ой жүгүртсөк, тарбиянын башаты балдар бакчасынан башталат деп кынтыксыз айтууга болот. Учурдагы кыргыз өлкөсүндө мектеп жашына чейинки улуттук тилдеги бала-бакчалардын орду жокко эсе. Жогоруда аталган проблемаларды чечүүгө келгенде талыкпаган эмгек, күч- аракет жана бардык тармакты камтыган илим билимдүү кадрлар талап кылынат.

Андыктан жогорку окуу жайларда жана орто кесиптик окуу жайларда даярдалган педагогикалык кадрлар орто мектептеги окуу- тарбия ишине жигердүү киришүү менен бирге этнопедагогикалык билимдерге жана улут уюткусу болгон элдик педагогиканын үлгүлөрүнө абдан чоң маани берүүлөрү жаш муундардын өсүп- өнүгүүсүндө, инсан катары калыптануусунда чоң мааниге ээ экендигин жогоруда айтылган пикирлер дагы бир жолу белгилеп кетти.

Келечек муундарды ар тараптан тарбиялап өстүрүү менен катар алардын элдик тарбиялоонун акыл казынасынан керектүү деңгээлде азык алуусу, бүгүнкү күндөгү болочок мугалимдердин билиминен жана элдик маданияттын баалуулуктары менен камсыз болушунан дагы көз каранды. Элдик педагогиканын үлгүлөрү байыркы кылымдарда эле оозеки жашап келгендиги бизге белгилүү. Маданий эстеликтерде, оозеки чыгармачылыкта, каада салттарда, үрп- адаттарда сакталып келген этнопедагогикалык билимдер бүгүнкү күндө окутуу жана тарбиялоо процесстеринде бекемделиши зарыл. Андагы педагогикалык ойлор аркылуу жаш муундардын жан дүйнөсүн толуктоочу, алардын ички табиятына, журуш- турушуна түздөн- түз таасирин тийгизип туруучу, окутуучулардын ыйык куралына айлантууга толук негиз бар.

Ар бир элдин тарыхы, тили, түптүү тарбия маданияты бар экендиги, жаш муундарды тарбиялоо процессин андан ажыратуу орду толгус чоң катачылыкка алып келери белгилүү.

Адамзат артка кайрылбай туруп, алыскы жакынкы муундардын бардык рухий баалуулуктарын кайра карап чыкмайынча, бүгүнкү жана өткөн жетишкендиктерин үйрөнмөйүнчө алга карай жылуусу мүмкүн эмес. [2;69]

Тарбиянын башатын жараткан – эл болгондуктан анын канчалаган доорлор, кылымдар бою топтогон тажрыйбасын жаш муундарга тарбия берүү практикасында пайдалануунун зарылдыгы келип чыкты. Андыктан , эгемендүү мамлекетибиздин

билим берүү мекемелеринде жаш муундарды элибиздин нукура маданиятынын негизинде тарбиялоо, тарыхка кайрылуу, ата бабабыздын басып өткөн жолунан кабар алуу сыяктуу элдик педагогика боюнча келечек кесип ээлерине сабактарды кеңири өткөрүү, педагогдор тарабынан жасалган үзүрлүү эмгектер чечүүчү мааниге ээ болууда.

Келечек муундарды элдик педагогиканын таасиринде тарбиялоодо педаогдордун демилгеси менен окуу жайларда өткөрүлүп жаткан улуттук баалуулуктарды камтыган таалим-тарбияга байланышкан конкурстардын, адабий кечелердин өткөрүлүшү таасирин тийгизбей койбойт.

Алмустактан берки келе жаткан коомдук түзулушту элдик диний ишенимдерди, элдик салттарды, үрп- адаттарды, жалпы эл турмушун өз ара айкалышта чагылдырып көрсөтүп келген элдик таалим- тарбияны жаш муундардын турмушунан алыстатуу мүмкүн эмес. Педагогдор, массалык маалымат каражаттары, мектеп, бакча жогорку, орто кесиптик окуу жайлардын таасиринен тышкары ар бир инсан өзүнүн жан дүйнөсүн, нукура элдик казына менен байытууну, өркүндөтүүнү максат кылганда жана биринчи кезекте өзүнүн адеп-ахлагын тарбиялоого багыт алганда гана биздин окуу жайлардагы тарбиялык иштин жемиштүүлүгү артат деген жыйынтыкка келебиз.

Адабияттар:

1. Алимбеков А. Кыргыз этнопедагогикасы. – Бишкек, 1996.
2. Б.А Каримова Уй- бүлөдө балдарды тарбиялоодо элдик педагогикага таянуу. // КЭУнун кабарлары. – Б., 3(22), 2012.

Сулайманова Р.Т., Кожоканова Г.Э. -
КНУ им. Ж.Баласагына

ПОДГОТОВКА СТУДЕНТОВ ПЕДВУЗОВ К ТРУДОВОМУ ВОСПИТАНИЮ В ДОШКОЛЬНЫХ УЧРЕЖДЕНИЯХ

Готовность студента выпускника – это существенная предпосылка эффективности его деятельности после окончания вуза. Готовность помогает молодому специалисту успешно выполнять свои обязанности, правильно использовать знания, опыт, сохранять самоконтроль и перестраиваться при появлении непредвиденных препятствий.

Готовность –решающее условие быстрой адаптации к условиям труда, дальнейшего профессионального совершенствования и повышения квалификации.

Готовность может выступать и в виде психического состояния, которое, хотя и не является качеством личности, все же может характеризовать возможности студента решать в условиях обучения задачи, близкие к реальным задачам профессиональной деятельности, а после распределения успешно включиться в работу по специальности. Психическое состояние готовности – это «настрой», актуализация и приспособления возможностей личности для успешных действий в данных момент. Готовность как психическое состояние личности студента – это его внутренняя настроенность на определенное поведение при выполнении учебных и трудовых задач, установка на активные и целесообразные действия (во время обучения и с началом работы после вуза). Возникновение и формирование состояния готовности («настроя») определяется пониманием профессиональных задач, осознанием ответственности, желанием добиться успеха и.т.д. Ее развертывание и функционирование в ходе учебной, а затем и трудовой деятельности определятся как условиями и задачами обучения, труда, так и свойствами личности, ее мотивацией и опытом.